

SLOVENSKI NAROD

Izjaja vsak dan popoldne izjemni nedelje in praznika. // Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst a Din 4, Popust po dogovoru, inzeratni davki posebej. // "Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25. // Rokopis se ne vračaja

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knjižna ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENSKE GRADCE, Slovniški trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Izjave Antonya Edena:

Anglija si je izbrala boljši del

Naloga Velike Britanije je realizirati želje milijonov ljudi po tesni združitvi vse Evrope, novem trdnem mednarodnem redu, za svobodo narodov, varnost in mir v nasprotju z nasiljem

London, 26. okt. br. Minister za domovino, sir Anthony Eden, je imel sredi popoldneva govora o sodelovanju Velike Britanije in njenih dominionov, o rezultatih dosedanjih vojne in predvsem o njenih ciljih. Govor so prenašale vse angleške radijske postaje.

V nekaj tednih, je dejal Eden bomo doprinesli nov dokaz, kako tesno je sodelovanje med Veliko Britanijo in njenimi dominionov. Tedaj se bomo sestali z ministri Kanade, Novega Zeland in Južne Afrike. To ne bo nikakoli prava konferenca, za ta sestanek ni določen nikak dnevni red, marveč bodo razgovori neobvezni, a zato nič manj velikega pomena za nadaljnje praktično sodelovanje vsega imperija na vojnem področju in za doseg naših skupnih ciljev. Naši dominioni razvijajo svoje sile povsem sporedno z Anglijo. V njih se organizirajo vojaške enote, ustvarjajo se nove ogromne letalske sile in vse gre naglo izpod rok. Vsem na čelu je Kanada.

Nobena akcija nemških sil ne bo mogla zadržati tega razvoja, ki mu ni primera v zgodovini. Razvijati smo pričeli novo silo v zraku s povsem novimi metodami. Na kanadskih tleh se bodo koncentrirali ogromni kontingenti našega letalstva in tam se bodo tudi ustvarjali ogromni efektivni izveščevalni pilotov. Vse svet sodeluje z nami za obnovo mira in reda. Vse novi svet je posegel v razvoj dogodkov na našem starem kontinentu, da bi se ohranila načela prava in poštenja.

Potekla sta šele dva meseca, odkar se je pričela vojna in že je Nemčija izgubila vsa iniciativa. Na vzhodu ji je Rusija zaprla pot, na jugu Turčija, na zapadu pa so sile demokracije od tedna do tedna jačje. Z velikimi koraki se bližamo svojim visokim ciljem. Vse akcije nemških pomorskih in letalskih sil so se izjalovile. Podmorniška vojna niti od daleč nima več onega pomena, kakor ga je imela v zadnji svetovni vojni. Že sedaj je odstotek nem-

skih podmorniških izgub večji, kakor je bil takrat, in pri tem ni bil potopljen niti odstotek trgovskega brodogojstva. V resnici, mnogo se je spremenilo po vojni v letih 1914-1918, eno pa se ni spremenilo, namreč duh angleškega naroda, ki ima danes prav tako veliko in še večjo moč, kakor jo je imel takrat. Današnje angleške generacije imajo enake sposobnosti, kakor so jih imele tedaj, a njihova tehnična usposobljenost je danes še mnogo večja, kakor je bila pred 25 leti. Danes mora vsak narod računati za borbo na dveh frontah, na zunanji in na notranji. Kakor na fronti v Franciji, tako je Anglija oborožena in močna tudi na fronti v domovini.

Vojna nam je bila vsiljena, ker nemška vlada ni znala pokazati dovolj dobre volje in ker je Hitler trdovratno prepričan, da mora njegova volja zmagati, toda v sedanjih okoliščinah je tej volji, ki zagovarja nasilje, že določena meja. Velika Britanija se ne bori proti nemu možu ali proti nekimi mejam, nego za princip, za zaupanje med narodi, brez katerega na svetu ni mira. Velika Britanija in Francija sta objavili dokaze o krivdi za to vojno, toda v resnici so podani še vse drugačni dokazi, kakor so bili doslej objavljeni dokumenti. Svet je po teh dokumentih že sodil, a njegova sodba se more samo še utrditi sprito dejanskost, oprijemljivih dokumentov, ki pričajo o tej krivdi. V Varšavi, v Pragi in v drugih mestih stoji nemške čete in vsak nemški vojak je tam živ dokaz, da je bila dana beseda prelomljena.

Britanski narodi so se že nekoč borili za ideale mira, za novo Evropo. Pri idealu niso bili doseženi. Ljudje, ki so se pred 25 leti žrtvovali za te ideale, so si nabrali bridke izkušnje. Danes se mladi svet znova bori in prepričani smo, da mu bodo te preizkušnje rodile v resnici že davno zaželjene sadove.

Anglija ne mara vojne, zgrabila je za orožje, ker vojno sovraži, ker hoče, da se enkrat za vselej napravi konec nasilju, da se ustvari nova trajna doba mira. Zato se Anglija zaveda, da sedaj ne gre samo za zmago v vojni, nego tudi za zmago v dobi, ki ji bo sledila. Anglija se bori za svobodo ne le lastnih, nego vseh narodov, tudi takih, ki takrat niso posegli v borbo, a so vendar vidno v srbih za svojo bodočnost. Anglijo čakajo še težke naloge, a sprito ideala, za katerega se bori, je njena zmagajna sigurnost in neizbežna. Tudi drugi narodi so pričeli spoznavati prave cilje zvezniške borbe. Njihov zgled je Turčija, ki se je sedaj odločila in se postavila na francosko in angleško stran v obrambo istih načel mira, časti, zaupanja in svobode.

Vemo, da bo pripadla Veliki Britaniji velika odgovornost za razvoj dogodkov. Njena naloga bo realizirati intimne želje in težnje milijonov mož in žen, dati jim obliko tesne evropske združitve, novega, trdnega mednarodnega reda in verske tolerance, ki bo zagotovila narodom svobodo, varnost in mir v nasprotju z nasiljem. Ta borba bo še težja, kakor je sedanja na frontah, toda izkušnje je ni mogoče, ker si je Anglija izbrala boljši del.

Angleški odgovor na Ribbentropove očitke

London, 26. okt. AA. (Reuter). V odgovornih krogih smatrajo, da nasprotuje Ribbentropovi trditvi, da je Anglija dolga leta tajno pripravljala vojno ter odbila vse Hitlerjeve predloge za mirno rešitev sporov, naslednja dejstva:

1. Anglija je dovolila Hitlerju ponovno uvedbo splošne vojaške obveznosti. Anglija je dovolila Nemčiji vojno letalstvo ter vojaško zasedbo Poljske in Turčije ter zasedbo Avstrije in sudetskih pokrajin.

2. Velika Britanija je stalno stremela po sporazumu z Nemčijo. Sedanje angleško vlado so v Zedinjenih državah in drugih nevtralnih državah ostro kritizirali, ker je pri tem preveč popuščala.

3. Angleška jamstva Poljski so bila podana 31. marca t. l., dotim je Poljska Hitlerjeve zahteve odbila že 26. marca t. l.

4. Chamberlain se je vrnil iz Monakovega lani s Hitlerjevo obljubo, da se bodo nesoglasja, ki bi nastala med Nemčijo in Anglijo reševala s posvetoivanjem. Chamberlain je dejal: »To je mir, ki bo trajal dokler bomo živi.« Šest mesecev pozneje ga je Nemčija izdala s tem, da je zasedla Češkoslovaško.

5. Anglija in Francija sta ugodno odgovorili na italijanski mirovni predlog 31. avgusta t. l., kot osnovni pogoj pa sta postavili evakuacijo zasedenega ozemlja v svojem odgovoru dne 2. septembra.

6. Nemčija je vojno napravila nezgibno; ker je vpadla 1. septembra na Poljsko.

Halifaxove izjave

London, 26. okt. AA. (Reuter) Lord Halifax je imel govor o mednarodnem položaju pred 300 člani angleškega parlamenta, ki pripadajo odboru, ki je bil imenovan lani in predstavlja najvišje zastopstvo pristave vlade. Sestanek je bil zasebne narave. Kakor se je zvedelo, je Halifax govoril o sedanjem položaju ter ga primerjal s položajem pred nekoliko meseci. Naglašal je važnost nedavno podpisane pakte s Turčijo ter okrepitev vpliva Anglije na Sredozemskem morju, kakor tudi, da so bile angleške sile ojačene na vseh važnih strateških točkah. Ko bo prišel čas za sklenitev častnega mira, bo treba združiti vse sile, da se napravi ta red in varnost tako, da ne bosta ogrožena. Lord Halifax je poudaril, da Anglija ni stempila v borbo iz imperialističnih pobud, temveč zato, da bi rešila civilizacijo, ki ji preti nevarnost od mnogih strani.

Finski parlament bo odločil

Finska si želi mirne rešitve spora z Rusijo, vendar je trdno odločena braniti svojo neodvisnost — Ruske zahteve še zmerom niso znane

London, 26. okt. s. Listi v nordijskih državah objavljajo razgovor s finskim zunanjim ministrom Erkkom, ki je izjavil, da trenutno še ne more reči, če bo mogoče nadaljevati pogajanja z rusko vlado v Moskvi, ali pa bo treba poiskati drug način, da pride do rešitve vprašanj med Rusijo in Finsko. Finska si želi mirne rešitve vseh vprašanj s pogajanjem. Če bo zadeva postala tako akutna, da ne bo mogoče več drugače, pravi Erkko, bo položil svoje karte na mizo in govoril odkrito. Tuji listi so podali napačna poročila o ruskih zahtevah. Finska lojalno išče izhoda iz situacije. Ni razvidno, zakaj ne bi bila mirna rešitev vprašanj mogoča. Finska vlada bo po potrebi glede pogajanj z Rusijo konzultirala parlament in se posvetovala tudi z drugimi nordijskimi vlada.

Helsinki, 26. okt. o. Po poročilih iz Moskve se zdi, da je ruska vlada odklonila finski kompromisni načrt. Zato je finska vlada sklicala parlament, ker neče prevzeti sama odgovornosti za nadaljnja pogajanja in zadržanje nasproti Rusiji in ker želi razširiti pred parlamentom položaj. Stockholm, 26. okt. e. V Helsinkih poudarjajo, da sovijska vlada ni postavila nobenega določenega roka za odgovor na sovijske predloge. Novi ruski predlogi ne vsebujejo novih momentov, temveč samo manjše spremembe že prej postavljenih zahtev. Finska vlada bo novo rusko noto proučila z delegati, ki so se pravkar vrnili iz Moskve.

London, 26. okt. e. Reuter javlja iz Helsinkov. Ministrstvo za informacije javlja, da je, kakor izjavljajo finski vladni krogi, sovijska vlada sedaj prvič postavila precizne zahteve. Mislijo, da te zahteve vsebujejo sklenitev pakta o medsebojni pomoči, namesto pakta o vojni pomoči. V Helsinkih mislijo, da bi taka ureditev mnogo bolj ojačila Rusijo kakor Finsko. Helsinki, 26. okt. e. Na podlagi vesti

agencije Stefani so tukajšnji listi objavili pogoje, ki naj bi jih bila Rusija postavila Finski in ki naj bi bili po vestih iste agencije tudi objavljeni v ruskem tisku. Toda tu se je takoj sumilo v točnost teh vesti. Na telefonično vprašanje je finski poslanik v Moskvi Kozbinen v tej stvari odgovoril:

Slišal sem o vsebini vesti agencije Stefani, a ničesar ni bilo o tem objavljeno v ruskih listih. Na podlagi tega je ta vest absolutno netočna. Ruski listi niso ničesar pisali o naših pogajanjih, a prav tako ne o nekakih pogojih. Glasilo zunanjega ministra »Helsinki Sanomags« piše: Rekli smo že, da se bo Finska držala pomirljivosti, a se ne more odreči načelom suverenosti in nevtralnosti kakor tudi ne svojega stališča glede varnosti in tudi ne bo dovolila, da bi bil sklenjen sporazum, ki bi bil koristen le eni državi in naperjen proti drugi. Morda bodo zaradi tega pogajanja trajala dalj časa kakor se misli, toda mi mirno pričakujemo te rezultate.

Podoben stališče zavzema tudi glasilo socialnih demokratov, dasi izraža svoje zaupanje in presenečenje zaradi prekinjenja pogajanj.

Helsinki, 26. okt. AA. (Stefani) Agencija Letta poroča, da je finska vlada v svojem proračunskem predlogu za prihodnje leto zahtevala od finskega parlamenta pooblastilo, da sme takoj razpolagati s skladi, namenjenim za udrnitev Aalandskih otokov.

Kolontajeva v Moskvi

Berlin, 26. okt. e. Iz Moskve javljajo, da je sredi pristala na moskovskem letališču Kolontajeva, sovijska veleposlanica v Stockholmu. Predložila bo moskovski vladi poročilo o stališču Švedske v zvezi s sovijsko-finsko krizo in o vprašanju Aalandskega otočja.

Zaupanje v nevtralnost Italije

Po londonskih vesteh namerava Italija zmanjšati obmejne čete

London, 26. okt. o. Rimski dopisnik »Daily Telegrapha« beleži razne znake, po katerih smatra, da je Italija čvrsto odločena ostati nevtralna. Javna je tajna, da stremi Italija za tem, da bi sklenila sporazum s svojimi nevtralnimi sosedomi Jugoslavijo in Svico o obojestranskem

zmanjšanju obmejnih čet na normalno število. Upati je tudi treba, da se bo sličen sporazum lahko sklenil s Turčijo glede italijanskih posadk na Egejskih otokih. Čeprav bo ostalo število čet na francoski in nemški meji neizpremenjeno, bo mogoče demobilizirati več letnikov vojaških obveznikov.

Pariz, 26. okt. AA. (Reuter) Francoski radio je objavil, da se ne bodo vršile več zatemnitve zaradi vaj proti letalskim na-

Izselitev Nemcev iz Jugoslavije

Pripravljalni razgovori za uresničenje želje kancelarja Hitlerja

Beograd, 26. oktobra. e. »Politika« priša po tolmačenju tukajšnjih političnih krogov v sporazumu z avtoritativnimi krogi napisan članek, v katerem se bavi z vprašanjem preselitve nemških narodnih manjšin ter pri tem naglašja, da bi izvedba odločitve o tem ustvarila ugodnejšo atmosfero za ohranitev dobrih odnosov med Nemčijo in podunavskimi državami. Manjšine, ki so kakor otoki sredi prebivalstva drugega plemena in jezika, so često s svojim zadržanjem povzročale incidente med državami, ki so v ostalem v vseh drugih okoliščinah povezane med seboj, da žive v miru in prijateljstvu. Čeprav bi bila naloga manjšin, da bi bile vese med državami, v katerih žive, in sosednimi državami, ki jim pripadajo po jeziku in kulturi.

Tudi Jugoslavija je zainteresirana pri splošni ureditvi tega vprašanja. V Jugoslaviji živi 450.000 Nemcev, in sicer okoli 300.000 v Vojvodini, ostali pa v Slavoniji, Hrvaški in Sloveniji. Na drugi strani je v Nemčiji okrog 150.000 jugoslovenskih sorojakov in sicer okoli 80.000 Slo-

padom v krajih, ki mejijo na Italijo. To dokazuje, veliko zaupanje Francije v nevtralnost Italije.

vencev na Korolškem ter prav toliko Hrvatov na Gradiškanskem. Odločitev kancelarja Hitlerja bo po njegovi želji vsakakor uresničena. Izjava je v vsakem primeru ugodna komentirje vseh političnih krogov in tudi tiska v podunavskih državah, ki poudarja, da more ureditev tega vprašanja napraviti konec vsem nesoglasjem med Nemčijo in njimi, kakor se je to zgodilo tudi med Nemčijo in Italijo, kar bo gotovo pripomoglo h konsolidaciji mira in dobrih odnosov v tem delu Evrope.

Zadnji pripravljalni razgovori so po mnenju političnih krogov že v teku in se bodo kmalu izvedle konkretne podrobnosti.

Berlin, 26. oktobra. AA. (DNB) Hitler je naložil šefu nemške policije Himmlerju, da organizira vrnitev Nemcev v Nemčijo. Prav tako je Hitler pozval Himmlerja, da ukrene vse potrebno za organiziranje novih pokrajin za kolonizacijo in za ureditev vprašanj, ki bi nastala v zvezi s tem. Pri tem bodo Himmlerju pomagale pristojne upravne oblasti in ustanove.

Ijeno. Ta govor bo imel šele 28. oktobra ob 2.15 popoldni.

Poljska bo začasno nemška gubernija

Berlin, 26. okt. mp. Včerajšnji nemški uradni list »Reichsgesetzblatt« je objavil imenovanje ministra Franka za generalnega guvernerja zasedene Poljske, za podguvernerja pa Seyssa-Inquarta. Uradni list obenem navaja, da bo ustanovljena »nova poljska država, ki bo segala od sedanjega nemško-ruske meje do krajev, ki so pred svetovno vojno pripadali Nemčiji, vendar bo slednja meja pomaknjena nekoliko bolj proti vzhodu. V novi Poljski bodo na primer kraji Čenstohova, Lodž in Krakov. List dalje navaja, da se bodo morali izseliti z ozemlja nove Poljske vsi tamkaj bivajoči Nemci, ki jih bodo naselili na zasedenem poljskem ozemlju, ki pripada zdaj Nemčiji. Sem se bodo preselili tudi vsi Nemci s poljskega ozemlja, ki ga je zasedla Rusija.

Govor belgijskega kralja

Bruselj, 26. oktobra. AA. Belgijski kralj ne bo imel nocoj govora po radiu za Zedinjene države, kakor je bilo prvotno jav-

Iz notranje politike

JUGOSLAVIJA — LEPA, VELIKA IN MOČNA!

Nedavno tega je napisal vseučiliški profesor dr. Fran Bubenović, Hrvat, knjigo s naslovom »Kemijo, hvala ti!« in jo izdal v založbi knjižarne Toma Jovanović & Vujčić v Beogradu, Zeleni Venac. Po naslovu bi sodili, da pisec v svojem delu razpravlja o kemiji, dejansko pa se v svojem spisu bavi z različni aktualnimi vprašanji, ki se tičejo našega narodnega in državnega življenja. V knjigi čitamo med drugim: »... In Jugoslavija je zares postala lepa, velika in močna. Mi, ki jo poznamo, kakšna je bila nekdaj in kakšna je danes — enako v najbolj zapuščenih vasi, kakor v naših največjih mestih, enako v duši zatranega nekdaj našega človeka, kakor tudi danes v iskrenem in pravem pojmovanju našega svobodnega človeka, mi presenečeni in začuden stojimo pred velikanskim napredkom, ki ga gledamo na vseh poljih in v vseh strokah...« Nato govori Bubenović obširno o narodnem edinstvu in o vplivu klerikalizma na to idejo. O klerikalizmu pravi, da je »suden pojav« in da je prvi stopil v vrste pobornikov za razedinjevanje.

BANOVINA SLOVENIJA

V naprednih političnih krogih pripisujejo nedavno srdito gonjo nasprotnih listov proti JNS in njenim voditeljem, v kateri se je zlasti naglašalo, da jugoslovenski nacionalisti rujejo proti ureditvi banovine Slovenije po vzorcu banovine Hrvaške, dejstvu, da so že začetne priprave naletale na važne ovire. Zlasti resnično ljudje iz JRS so spoznavali, da preselilci naglo, ki pri tako usodni odločitvi ni umestna. Ako bi bile ovire prevelike in bi se ne dale premagati, je treba že v naprej najti odgovorne krivce. S tem namenom so listi nacionalistov nasprotnega tabora objavili ogrožene napade na JNS, češ da spletarki proti novi ureditvi.

NARODNI INTERESI NAD VSEMI DRUGIMI

Novi predsednik SDS dr. Srdjan Budisavljević je podal političnemu uredniku »Politike« naslednjo izjavo: »Moje stališče je, da mora biti stranka orodje države in narodne politike in da morajo biti zato narodni in državni interesi vedno pred strankarskimi, seveda še bolj pa pred interesi posameznih članov stranke. To bo moja misel vodnica v svojstvu novega šefa Samostojne demokratske stranke. Izjavljam jo bom pri svojem delu tem lažje, ker je stranka, ki mi je poklonila svoje zaupanje, vedno stala na stališču, da stoji narodni interesi nad vsemi drugimi.«

O SAMOSTOJNI DEMOKRATSKI STRANKI

O nedeljski seji glavnega odbora SDS razpravlja v posebnem članku »Obzore« in izjava med drugim: »Kot instrument politike sporazuma se je pokazala kmečko-demokratska koalicija kot zelo uspešna v zadnjih 12 letih, zato ni povoda dvomiti, da bo tudi v bodoče donosala njeno delovanje pozitivne rezultate na polju sporazuma Hrvatov in Srbov. Treba pa je za beležiti, da se nedeljske seje SDS ni udeležili niti en Slovenec. Nekoč je bila SDS po važnosti in številu druga stranka v Sloveniji. Ko pa je dr. Kramer izstopil iz SD koalicije in se pridružil JNS, je imela SDS še vedno prilično število pristavev v Sloveniji. Do nedavna je s SDS sodeloval dr. Kukovec, sedaj pa je, kakor se zdi, prenehal tudi to sodelovanje. Po nedeljskem zaključku SDS, da bo razširila svoje delovanje na vsa država, je pričakovati, da se bo ona pri prvi ugodni priliki potrudila, da vzpostavi svojo aktivnost tudi v Sloveniji...«

SOCIALNA POLITIKA NA HRVATSKEM

Oddelek za socialno skrbstvo pri banski oblasti v Zagrebu je zahteval od finančnega ministrstva kredit 5 milijonov dinarjev za prehrano prebivalstva v pasivnih krajih Hrvaške, kakor tudi nakaznice za cenejši prevoz živil v pasivne kraje. Nadaleje bodo ustanovljena posebna poverjenstva pri areških načelnstvih na Hrvaškem za pregled vojnih sirot. Te dni se je pričela tudi anketa za prehrano brezposelnih preko zime v glavnih mestih, kakor tudi anketa o zavarovanju zasebnih nameštencev. Pri oddelku za socialno politiko se vrše posvetoovanja o razdelitvi Surozja in organiziranju delavskega zavarovanja pa tudi o ureditvi izseljeniške službe v banovini Hrvatski.

KONEC NOTARJEV?

V oddelku za pravosodje pri banski oblasti v Zagrebu so izdelali uredbu o odpravi javnih notarjev v banovini Hrvatski. Glavni del poslov javnih notarjev bo prenehan na sodišča. Z odpravo notarjev na Hrvaškem bo izvršena ena izmed programatičnih zahtev HSS, ki smatra notarska mesta za sinekure.

NA HRVATSKEM SE NE ZANIMAJO ZA SENATSKO VOLITVE

Glede na vesti nekaterih beograjskih listov, češ da vlada na Hrvaškem velike zanimanje za senatske volitve, piše današnji »Hrvatski dnevnik«, da v Zagrebu ni prav nobenega zanimanja za te volitve, pač pa vlada veliko zanimanje za volitve v Hrvatski sabor. Za senat tudi ne more biti nikakega zanimanja zato, ker je del senatorjev imenovan, drugi del pa volijo tudi oni župani, ki so bili sivoljaci izvoljeni v znanih razmerah. Kdo izmed Hrvatov bo senatorski kandidat, še ni prav nič znano in je docela odvisno od dr. Mačka.

Ruska nota Angliji

Samovoljno stališče moskovske vlade, ki same groši, proti demur protestira — Odmev ruskega odgovora v Londonu

Moskva, 26. okt. s. Agencija Tas javlja; Včeraj 25. oktobra je izročil namestnik komisarja za zunanje zadeve Potemkin angleškemu poslaniku Seedsu odgovor na notni angleški vladni 6. in 11. septembra t. l. Odgovor ugotavlja:

1. Seznan vojno-tihotapskega blaga, ki ga je poslala angleška vlada 6. septembra ruski vladi, predstavlja enostranski akt s strani angleške vlade in ruši mednarodno pravo o pomorski vojni, ugotovljeno na konferenci v Londonu 1. 1909. Isto tako ta akt težko prizadeva nevtralne države in mednarodno pomorsko trgovino. V seznamu, ki ga je sestavila angleška vlada kot vojno-tihotapko, so tudi predmeti, kakor gorivo, papir, kruh, maslo, sladkor, bombaž, volna itd. Ta omejitev predstavlja resno grožnjo tudi za mirno ljudstvo civilno prebivalstvo in za širše narodne sloje, ki jim grozi z gladom, pomanjkanjem goriva in obleke. Po mednarodnem pravu ni dovoljeno letalsko bombardiranje mirnih naselij, žen, otrok in starčkov. Zaradi tega smatra ruska vlada, da tudi ni dovoljeno, da se potom delečanja vojno-tihotapskega blaga izpostavljajo gladi otroci, žene, starčki in bolniki. Na podlagi tega sporoča ruska vlada, da se nota angleške vlade od 6. septembra ne soglašajo in se odpoveduje prevzemu vsake obveznosti na podlagi te note.

2. Ravno tako ne soglašajo ruska vlada z noto angleške vlade s dne 11. septembra, ki odreja z enostranskim aktom preiskavo vseh trgovskih ladij nevtralnih držav v določenih pristaniščih. Ruska vlada smatra, da je ta ukrep samovoljen in po

mednarodnem pravu popolnoma neomovan ter predstavlja grožnjo za svobodno morsko trgovino in ladijski promet. Akt angleške vlade je v nasprotju s konvencijo, sklenjeno 1. 1909 v Londonu. Vladi pripominja, da se vse ruske trgovske ladje smatrajo kot last ruske države. Ruska vlada izjavlja, da se ne bo podvrgla določilom, ki jih je sporočila angleška vlada v notih od 11. septembra.

3. Na podlagi tega si pridržuje ruska vlada pravico, da zahteva od angleške vlade vso odškodnino, ki bi nastala ruskim državljanom ali ruskemu imetju za strani angleške vlade zaradi izvajanja ukrepov, navedenih v obeh notah angleške vlade.

London, 26. okt. s. K. not, ki jo je včeraj poslala ruska vlada angleški vladi, ugotavlja poluradno v Londonu: Ruski protest je fantastičen in za trideset let zastareli. V svetovni vojni so bila določila o kontrabandi in blokadi splošno sprejmeta. Londonska deklaracija iz 1. 1909 ni bila nikdar ratificirana, niti od Rusije same, in tudi ni nikdar stopila v veljavo. Ruski protest proti preiskavanju nevtralnih ladij je čuden, če pomislimo, da je Rusija dovolila pravkar, da voljujejo se države zavleče nevtralno ladijo v nevtralno rusko pristanišče v Murmansku in jo tam preišče, čeprav ni za vse to nobene mednarodne zakonite podlage. Kar se tiče omenbe bombardiranja civilnega prebivalstva v ruski not, je čudno, da Rusija ni najprej protestirala proti bombardiranju nezaščitene poljske mesta z nemške strani.

Gustav Anderson zanika, priče Macdonaldove pa ni!

Senzacionalne ugotovitve ameriškega tiska v zvezi z Göbbelsovimi govori

New York, 26. okt. m. Ameriški listi se v dolgih člankih bavijo z Göbbelsovimi trditvami glede potopitve trgovske ladje »Athenia«. Göbbels je trdil, da sta dva ameriška potnikita te ladje, Gustav Anderson iz Kalifornije in neka Macdonaldova pod prisego izpovedala pred ameriškim sodiščem, da sta »Athenia« potopili trije ameriški rušilci. Anderson je baje trdil, da je nastala v strojem oddelku eksplozija, ki je tako poškodovala ladijo, da je bila za plovo nesposobna in da je menda videl topove na ladiji.

Ameriški listi navajajo v zvezi s tem Andersonovo izpoved, ki odločno zanika,

da bi kadarkoli dal izjavo, ki o nji govori Göbbels. Odločno zanika, da bi videl na »Athenia« topove. Nasprotno pa je Anderson izpovedal pred sodnikom, da je bila ladija brez opozorila torpedirana in da je bilo zaradi tega življenje 600 Američanov ogroženo. Ameriški tisk ugotavlja v zvezi s tem, da je bila Göbbelsova trditev popolnoma izmišljena in namenjena je nemškemu poslušalcu in rajhu. Glede druge priče, ki jo navaja Göbbels, neka Macdonaldova, je stroga preiskava ugotovila, da sploh ne obstoja. Na seznamu potnikov »Athenia« ni bilo nobene osebe takega ali podobnega imena.

Po razpustu sobranja

Veliko presenečenje v bolgarski javnosti — Nove volitve od 24. decembra do 28. januarja

SOFIJA, 26. okt. e. Vest, ki so jo objavili sofijski listi, da je s kraljevim ukazom na predlog ministrskega sveta razpuščeno sobranje in da se z drugim ukazom razpisujejo nove volitve za narodne poslance, je v bolgarski prestolnici povzročila pravo senzacijo. Ničeno ni pričakovali, da bo namesto ukaza o sklicanju narodnega sobranja na izredno sejo, ki naj bi bilo 28. t. m., prišel ukaz o razpustu sobranja in razpisu novih volitev.

Javnosti se niso znani razlogi, zaradi katerih je nova vlada prišla do tega sklepa. V nekaterih vladnih krogih pojasnjujejo ta sklep na ta način, da se je v tej sestavi sobranje glede sodelovanja med zakonodajno in administrativno oblastjo pokazalo kot neuporabno. Zato vlada smatra za potrebno, da se razpusti sobranje.

Grčija pozdravlja ankerski pakt

kot jasen in učinkovit prispevek sredozemskih držav za svojo nevtralnost

ATENE, 26. okt. e. Ves grški tisk zelo povoljno komentira sporazum, ki je bil podpisan v Ankari. Tako pravi polslovesni »Mesager d'Athene«, da je podpis tega pakta grško javno mnenje sprejelo z velikimi simpatijami in zadovoljstvom. List naglašajo, da ta pakt karakterizira jasnost in popolno lojalnost njegove smeri. Pakt je docela defenziven in ni naperjen proti nobeni državi. Jasno je omenjen in ne gre preko sredozemskega ozemlja in na podlagi tega ne daje povoda za nobeno sumničnjenje. Ta pakt je v najboljšem smislu instrument miru, nanašajoč se na važen del Evrope in Zahoda.

List pravi nadalje, da je cilj držav na Balkanu in ob Egejskem morju samo mir in nič drugega. Države žive z vsemi velesilami v najboljših prijateljskih in go-

vornostnih odnosih med seboj pa so že davno odstranile nesporazume in pretentivnosti in vedno teh držav je za odnose dobrega sosedstva sprejela v zvezo. V sporu, v katerem so najmočnejše velesile sveta, mora biti edina skrb Balkana in sredozemskih držav, da so daleč od požara in da skupaj uspešno branijo svojo nevtralnost.

Naš poslanik pri Kisevanovu

SOFIJA, 26. okt. e. Jugoslovenski poslanik minister dr. Momčilo Jurisic je včeraj obiskal predsednika vlade in zunanje ministrice dr. Kisevanova, s katerim je ostal v razgovoru od 11. do 13.

Podaljšanje grško-italijanskega pakta

ATENE, 26. okt. e. Z dobro obveščene strani javljajo, da sta grška in italijanska vlada imenjavali notni za podaljšanje grško-italijanskega prijateljskega pakta, ki je po tekel 30. t. m.

Nobelova nagrada za medicino

Stockholm, 26. oktobra. AA. Po poročilih lista »Aftonbladet« bo letošnja Nobelova nagrada za medicino razdeljena med profesorjema Domakom z monakovskega znanstvenega zavoda in nekim belgijskim fiziologom.

100.000 židovskih beguncev

Pariz, 26. okt. s. Po poročilih iz Kovna je litovska komisija, ki je dospela v Vilno, ugotovila, da je v vilenem okrožju sedaj okoli 100.000 židovskih beguncev iz nemškega dela Poljske. Litovska vlada je v velikih skrbih, kaj naj napravi s temi begunci. Oni sami nebejo v Nemčijo, pa tudi nemška vlada sama se brani, da jih sprejme.

Ruske pšenice ne bo

London, 26. okt. m. Moskovski dopisnik Reuterja je sporočil, da je vest nemških listov, češ da je bila med Rusijo in Nemčijo sklenjena trgovinska pogodba, po kateri bo Rusija dobavljala Nemčiji veliko količino pšenice, netočna. Na odločilnem mestu v Moskvi te nemške vesti ne potrjujejo.

Poplave na Španskem

Madrid, 26. okt. br. Velike poplave, ki so se zadnje dni pojavile okrog Cartagene, so se sedaj razširile v Badajoz v Estramaduri. Vsa žetev je uničena.

Smrtna nesreča

Maribor, 26. oktobra. Snodi se je pripetila pri duplškem mostu smrtna nesreča. Most namreč sedaj popravljajo in pri delu je bil zaposlen tudi 25letni Janez Zelenko iz Podvčevca pri Ptuj. Spustil se je po skripcu na tramu navzdol po Dravi, nenadoma pa je skripcenje popustilo in vrv se je odtrgala. Zelenko je padel v Dravo.

Ker ni znal plavati, je začel klicati na pomoč. Tovarši so mu hoteli pomagati in so iskali čoln da bi ga rešili, pa ga niso mogli najti. Zelenko se je še trikrat pojavil na površini, nato pa je utonil. Tragična smrt mladega delavca je vzbudila splošno obžalovanje.

Borzna poročila.

Curli, 26. oktobra. Pariz 10.135, London 38, New York 446, Bruselj 74.60, Milan 50, Amsterdam 236.50, Berlin 167, Stockholm 106.15, Oslo 101.25, Kopenhagen 86.05

Uspehi vsesvetske akcije

Snodi je bila druga plenarna seja zastopnikov posameznih društev, sodelujočih pri dobrodelni akciji

Ljubljana, 26. oktobra. Ljubljanska dobrodelna vsesvetska akcija je posebnost, ki budi pozornost tudi v drugih krajih. V tem pogledu bi Ljubljano v resnici lahko marsikje poimenovali. Denar, ki ga ljudje žrtvujejo v Vseh svetih za drage vence, sicer ni izgubljen, saj pri tem zaslužijo vrtnarji, ki tudi morajo živeti. Prav tako je lahko zagovarjati prodajo sveč, saj od nje nimajo koristi le trgovci, temveč tudi delavci, zaposleni v tovarnah itd. Vendar od vsega tega nimajo neposredne koristi najrevnejši. Prav je, če se ljudje, ki mislijo na svoje drage pokojne, spomnijo tudi živih, pomoči potrebnih. Proti vsesvetski akciji so lani imeli nekatere hude pomisleke, ker so se bali, da bodo zaradi nje preveč prizadeti trgovci in vrtnarji. Končno pa se je izkazalo, da so nekateri ljudje prav tako kupovali dražje vence in cvetje kakor prejšnja leta, čeprav so tudi kupili skromen venec vsesvetske akcije ali po nekaj sveč z barvami mestne občine.

Upoštevanje je treba, da vsesvetska akcija tudi ne more močno vplivati na prodajo cvetja, vencev in sveč pri zasebnikih, saj je bilo lani raspetanih le okrog tisoč vencev s travkovi mestne občine. To nikakor ni mnogo za tako veliko mesto, kakršno je Ljubljana, ki ima več pokopališč.

Prav tako se ni treba nikomur bati letos, da bo okolevanje zaradi vsesvetske akcije, ker tudi ne bo prodanih mnogo več vencev kakor lani. Uspehi akcije bodo sicer zadovoljivi, kar bo predvsem zaslug posameznih izredno delavnih delavcev dobrodelnih društev. Pozdravljati je treba že to, da je akcija združila pri plemenitem delu razna društva ne glede na idejne smeri. Prav redko se posreči pri nas doseči takšno vzajemnost med organizacijami, ki si sicer nasprotujejo, bodisi zgolj iz konkurenčnih razlogov ali ideoloških razlik.

Snodi je bila druga plenarna seja zastopnikov posameznih društev sodelujočih pri dobrodelni akciji. Na nji so se dogovorili o zadnjih pripravah ter izvedbi akcije. Pokazalo se je, da so dosedanj uspehi lepi

ter da ne bodo slabši od lanih. Posamezne dame so vse vzorno delavne. Tako je samo ena ismed njih zbrala 12.800 din.

Ko so letos razpečali med društva nakaznice na vence in sveče, so naročili 1300 malih smrekovih vencev in 297 velikih. Lani so vence pletli v mestni ubožnici s pomočjo mestnih vrtnarjev. Letos pa imajo vrtnarji mnogo dela z urejevanjem vrtov ob Zalah, z okrasitvijo Navja in s parkom ob novi vojaški kasarni. Zato so vence naročili pri iznajetih v Strahomeru. V iznajetih vseh pod Krimom je pletenje vencev že tradicija. Razvilo se je najbrž zato, ker krimski gozdovi nudijo mnogo zelenja, predvsem jelkovi vej, ki so za vence še lepše kot smrekove, pa tudi božjega drevesa. Razen tega ljudje v iznajetih vseh huda revščina in ljudje si pomagajo z vsem kakor vedo in znajo. Ljubljanski trg ni poseben daleč, kar je še bolj pospešilo razvoj te posebne domače obrti. Na božičnem sejmu imajo tudi iznajet največ smrečja in jelk. Prav je bilo, da so se ob tej priliki spomnili na revne ljudi pod Krimom ter pri njih naročili vence.

Skladišče za vence dobrodelne akcije je v cukrarni. Vsi venci so že pripravljeni. Nekaj vencev za prodajo pred glavnimi dnevi pa imajo tudi v mestni skladišču v Mahrovi hiši ob pisarni. Delo v pisarni in skladišču vodi znani dobrodelni delavec ravnatelj A. Jagodič. Mali venci so naprodaj po 20 din, veliki po 100 din. Veliki venci imajo vpletene svilene trakove, mali pa iz svilnatga močnega papirja. Razen tega so dobro založeni tudi s svečami. Zavojček malih sveč (6) je po 30 din, velike sveče pa po 60 din. Najmanjši pripevek je 5 din, cena male sveče 30, 31, t. m. in 1. novembra bodo sveče in venci naprodaj pred pokopališči na stojnicah. Pri prodaji bodo sodelovala številna dobrodelna društva. Nekatera društva bodo prodajala še na dan vernih duš, kdor je kupil še prej nakaznico, bodisi za vence ali sveče, bo lahko dobil blagajno na stojnici proti nakaznici ne da bi mu ga bilo treba prenašati iz mesta.

Šmarješke toplice predane

Novo mesto, 25. oktobra. Šmarješke toplice, kamor poleti tako radi zahajajo Novomeščani, da se okopajo v prijetno topli vodi in se razvedre v prijazni gozdni senci, so postale zadnji čas tudi vabljivo letovišče za mnoge miru in odlične potrebne ljudi.

Ko je kupil pred leti Šmarješke toplice sedaj že pokojni sreski nadsvetnik dr. Gregorič, je marsikaj popravil in privabil čedalje več letoviščarjev in kopalskih gostov. Po njegovi smrti se je gospa vdova začela baviti z mislijo, da bi toplice prodala in res je bila pred kratkim sklenjena kupčija. Toplice z vsemi napravami je kupil lastnik zdravilišča Slatina Radenci dr. Šarič, ki bo v najkrajšem času pričel z raznimi popravili in gradbami na novo. Povečal bo, kakor se čuje, tudi bazen, tako da bo močnejše sprejeti večje število gostov, katerim bodo Šmarješke toplice nudile udobnost in prijetno letovanje v prijazni in mirni dolini.

Ker so prišle Šmarješke toplice v večje roke, moramo upati, da se bo kraj povzdignil, kar bo v veliko korist tudi bližnji in daljni lepi okolici.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 26. oktobra: Antigona. Red A.
Petek, 27. oktobra: saprtro
Sobota, 28. oktobra: Številka 73. Iven.
Znižane cene od 20 din navzdol
Nedelja, 29. oktobra: ob 18. uri: Neopra-
vičena ura. Iven. Znižane cene od 20
din navzdol. Ob 20. uri: Kozarac vode.
Iven. Znižane cene od 20 din navzdol

★
Prihodnji teden bo premiera Čehovljeve igre »Strick Vanja«. Čehov zavzema med ruskimi dramatikali eno najvidnejših mest. Njegova moč leži v slikanju ruskega ustroja in čustvenih odtenkov, ki jih preživljajo njegove figure. Pesnik ruske duše podaja v »Stricku Vanja« konflikt med dvema človekoma žrtve sprejemajočim Serebrjakovim in postrvovalnim Vanjo, ki spozna, da se je vse življenje žrtvoval za utvaro. Drama njegovega razočaranja je čudovit umotvor Čehova. Delo bo režiral dramaturg Josip Vidmar.

OPERA
Začetek ob 20. uri
Četrtek, 26. oktobra: Glumač Matere božje Red Četrtek.
Petek, 27. oktobra: Ob 15. uri Poljub D-
jaska predstava. Globoko znitane cene
Sobota, 28. oktobra: Prodana nevesta. Iz-
ven. Znižane cene od 30 din navzdol
Nedelja, 29. oktobra: Pri belem konjčku
Iven. Znižane cene od 30 din navzdol
Ponedeljek, 30. oktobra: Plesni večer Ma-
ksa Kurbosa in Irene Litvinove. Izven

Zasledovana vlomilca

Kranj, 26. oktobra. Pred dnevi je župnik v Zg. Besnici pri Kranju opazil, da je bilo ponoči vlomljeno v župno cerkev. Iz oltarja je bila ukradena monštranca, okrašena z umetnimi dragimi kamni, spodaj pa ima napis: J. B. Ljubljana. Monštranca je na vsaki strani okrašena s kipcem angela, na vrhu pa je božja podoba. Tat je ukradel tudi kelih z napisom: »Carolus Episcopus Labac hoc ciborium in ecclesione Subviliarius S. Egidij in Festinitz 1780.« Monštranca in kelih sta masivna, pozlačena, vredna nad 5000 din. Župnik je vlom takoj prijavil orožnikom v Kranju, ki so uveli preiskavo. Ugotovili so, da se je potepal po Besnici in po drugih vaseh v okolici že dolgo zasledovan Silvo Blejšič, bivši zidarski delavec, dom iz Kastva, s katerim je bil še neki drugi potepuh po imenu Nace. Orožniki so kma ugotovili, da se piše ta Nace Aljantič, d je star okrog 40 let, po poklicu ključavn čar, doma iz Kovora.

Nevarno dvojico iščejo tudi orožniki Beguni na Gorenjskem. Blejšič je svoj nekaj tednov stanoval pri posestniku

las rešili ostrih čeri, kamor jih je gnal vihar. Mnogo težkega je poskusil, toda vse do zadnjega je ostal zdrav in srečen v svo-
bodni Jugoslaviji, ki jo je vroče ljubil.

Zaljubljenim ostalim izrekamo naše toplo sožalje, blagi pokojnik pa naj po tolikih težkih viharjih življenja mirno počiva v naši zemlji tam na Zorinovecvi njivi, kjer je prav sedaj vse v cvetju.

Boleznica

KOLEDAR
Danes, četrtek, 26. oktobra katoličani:
Demetri, Evarist
DANAS JE PRIREDILI
Kino Matice: Gusar Lafite
Kino Moga: Vražja družina
Kino Union: Zaljubljenca
Razstava sodobne bolgarske knjige v
dvorani Narodne galerije (Narodni dom)
DEZURNE LEKARNE
Danes: Dr. Kmet, Tyrseva cesta 43, Trn-
kocny ded. Mestni trg 4, Ustar, Selenbur-
gova ulica 7.

Zopet to nesrečno zganje

Ljubljana, 26. oktobra. Včeraj smo poročali o napadu z nožem na Vodnikovci cesti. Ni pa resnična vest, da je šlo za ljubosumnost. Zidarski delovodja Ivan Škrk, ki stanuje na Vodnikovci cesti 9, je v ponedeljek zvečer povabil svojega rojaka, zidarja Humarja, njegovo ženo in otroke na čaj, ponudil pa jim je tudi zganja. Družbi se je pridružil tudi Škrkov podnajemnik Šušek, ki je prejšnji dan pripeljal z Dolenjskega tri steklenice zganja. Ker je družba postajala čedalje bolj vesela, je Šušek postavil na mizo steklenico svojega zganja, medtem pa je stopil v sobo še zidar Anton Znidarski, ki ga je bil poprej povabil Šušek. Družba je popila precej zganja, tako da so postali zlasti moški razigrani in bojevit. Škrk je v šali pograbil prijatelja Humarja, s katerim sta se pričela ruvati. Ostalo je pri šali, vendar se je Humar podknil in padel ter se udaril ob rob umivalnika. Ker se je poodila kri, je Škrk prijatelja takoj umil.

Tedaj pa je skočil pokonci Anton Znidarski, ki je v pijanosti najbrž mislil, da se zares pretepajo. Potegnil je iz žepa nož in zabodl Škrka v hrbet pod desno lopatico. V stanovanju je nastal vik in krik in je Škrkova gospodinja obvestila policijo. Stražniki so takoj prišli v stanovanje in pijano družbo moških aretirali. Škrka pa poslali z reševalnim avtom v bolnico. Njegova poškodba je težja.

Iz Trbovelj

Jadranski večer priredi tudi letos podružnica Jadranske straže v Trbovljah. Akademija se bo vršila ob 20. v soboto 28. t. m. v Sokolskem domu. Vstop bo prost. Na prireditvi se bo v uvodnem govoru kazalo na veliki gospodarski in nacionalni pomen, ki ga ima za nas Jadransko morje. Na sporedu bodo telovadne točke, ki jih bo izvajala mladina. Poleg mladine Jadranašev bo tokrat sodelovala tudi sokolska deca in gasilska mladina. Zadnja let se je lepa skoja Jadranske straže v Trbovljah vse preveč zanemarjala. Društvo, ki je bilo avtočas — se pa časa tudi niskega ravnanja inž. Loskota — eno najvažnejših in najjačjih, je kljub vsem naporom odbora uspešno zbudilo le malo zanimanja med našim prebivalstvom. Zadnji občni zbor so bili slabo obiskani. Vzvišeni cilji Jadranske straže pač nikakor ne opravčujejo take malčnosti. Pokažimo v soboto, da se Trboveljčani, zlasti v današnjih časih zavedajo potrebe nacionalne slovnosti, kadar gre za naše skupne interese. Lepi sinji Jadrani naj ne bo le izhodisce naših letoviščarjev, temveč tudi široko jugoslovensko morje, ki nam utira pot v daljni svet ter nam s pomočjo dobro izgrajene pomorske trgovine tvori lastno gospodarsko moč. In če pomislimo, da je Slovenija še posebno navezana na Jadransko morje, ki ga baš Jadranska straža skrta, s smotno propagando približati z ugodnimi zvezami, bodo tudi Trboveljčani podprli ta koristna jadranska stremeljenja. Dolžnost nas vseh je, da se torej v soboto polnoštevilno udeležimo jadranske manifestacije, ki bo istočasno tudi pomembna narodna manifestacija.

SPORT

— Naša prvakinja v umetnem drsanju Silva Palme nastopi na Dunaju. Sestra našega znanega smučarskega prvaka Franca Palmeta Silva je mnogo obetajoča prvakinja v umetnem drsanju. Drsat je začela pred 4 leti in ker je kazala veliko nadarjenost za ta sport, so jo poslali na Dunaj, kjer je lani dva meseca trenirala, potem pa postala prvakinja Jugoslavije v umetnem drsanju. Lani je nastopila v Budimpešti in v Zakopanah na Poljskem s prvacom dr. Schwabom. V kratkem odpotuje zopet na Dunaj, kjer bo trenirala pod vodstvom bivšega svetovnega prvaka Karla Schäffera. Po zaključnem tečaju dobi diplomu učiteljskega drsanja. Njen prvi nastop bo 15. novembra. Na svedočnosti nastopi v pestri hrvaški narodni noši, takozvani šestinski obleki in na ledu bo plezala figure po glasbi iz Gotovčeve opere »Ero z onega sveta«.

ŠAH

— Iz Ljubljanske šahovega kluba. V petek 27. t. m. ob 20. bo imel tov. Geršič v klubovem lokalni teoretično predavanje o Niemcevičevi obrambi. Vabimo vse člane, da se v 8. uri večjem številu udeležijo te zanimive prireditve.

Vsem sorodnikom in znancem javljamo tužno vest, da je po kratki
lejni preminul v starosti 83 let gospod

Matija Jereb

trgovec in posestnik

Pogreb blagega pokojnika bo v soboto 28. oktobra ob 4. uri popoldne
izpred doma žalosni na pokopališču na Viču.

LJUBLJANA-VIČ, dne 26. oktobra 1939.

Šah-loča žena,
otroci in »tali sonci«

Tombola v Kranju

bo 12. novembra ob 14. uri

Dva avtomobila: Opel „Kapitan“ Din 59.500.—,
„Kadet“ Din 34.500.—; spalnica Din 18.000.—;
dve motorni kolesi itd.

DNEVNE VESTI

— Na 125.000.000 din direktni za prehrano. Na zadnji seji vlade je bilo sklenjeno odobriti direktni za prehrano nov kredit v znesku 125 milijonov din za nabavo rezervne zaloge živil. Kredit, s katerim razpolaga direktor za prehrano, se je s tem povečal na 745 milijonov din. 620 milijonov din je dodeljenih za nabavo pšenice, masti in mesa, 125 milijonov pa za nabavo fižola in suhih sliv.

— Naši delavci v Nemčiji in njihov zastavek. Izjavljajo komisariat objavlja, da so nekateri listi te dni poročali, da se je nemška vlada obvezala omogočiti vsem našim delavcem v Nemčiji, da bodo lahko pošiljali svojim rodbinam domov po 40 mark na teden. V resnici se je nemška vlada zavezala, da bodo lahko naši delavci, ki jim je bilo že prej odobreno pošiljanje denarja v domovino, pošiljali denar v višini že odobrenih zneskov, oni pa, ki so prispeli v Nemčijo pred 10. septembrom, bodo lahko pošiljali po 40 mark mesečno.

— Italijanski tisk navdušeno piše o novi trgovinski pogodbi z Jugoslavijo. Italijanski tisk posveča veliko pozornost novi trgovinski pogodbi med Italijo in Jugoslavijo. Italijanski listi pišejo, da se bodo trgovinski stiki med obema državama zdaj znatno izboljšali in poglabili. Tržaški »Piccolo« pravi, da je bil v Beogradu podpisan protokol, s katerim je urejeno vprašanje medsebojnih trgovinskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo za leto 1939-40. Eno glavnih vprašanj v pogajanjih je bilo v tem, da se likvidirajo jugoslovenski kirinski dolgi, ki znašajo nad 130.000.000 lir. Z novo pogodbo je ustvarjena solidna podlaga za bodoči razvoj trgovine in dosežen je bil sporazum tudi v tem, da se najde ravnotežje v vprašanju medsebojnih plačil. Proti, ki se razvija med obema državama, doseže skupno okrog 900.000.000 lir in v bodoče se bo gledalo na to, da se kirinski saldo ne poveča ne v korist ene ne druge države. Da se likvidira do konca tekočega leta kirinski saldo v znesku 130.000.000 lir, bodo znašali kontingenti izvoza iz Jugoslavije v Italijo pri letu 45.000.000, pri letu 40.000.000, pri letu 35.000.000, pri letu 30.000.000, pri letu 25.000.000, pri letu 20.000.000, pri letu 15.000.000, pri letu 10.000.000, pri letu 5.000.000, pri letu 0.000.000. Pa tudi italijanski izvoz v Jugoslavijo bo napredoval.

— Ustnena odpoved namočeno ne velja. Novosadska kasacija je izdala razsodbo, v kateri gre za odpoved službe uslužbenca mestnega poglavarstva v Subotici Radovanu Lazarevu. Njemu je bila služba ustmeno odpovedana. Lazarev pa odpovedi ni sprejel na znanje, temveč je vložil tožbo proti mestni občini. Po dolgem pravljanju je kasacija končno odločila, da ima Lazarev pravico do plače, dokler mu služba ne bo odpovedana pisмено. Občina mu bo morala izplačati plačo za 7 let nazaj.

— Velika javna dela na Hrvaškem. Ban Hrvatske doktor Šubašić je odobril 8.750.000 din za javna dela in sicer 3.842 tisoč din za regulacijo Save, 943.000 din za vodovod Krika, 853.000 din za bolnico v Opatju, 450.000 din za popravilo zagrebške katedrale in 400.000 din za izsušitev Vrbiškega jezera.

— Trošarina prost sladkor se ne bo izdajal. Hrvatski narodni poslanci iz Dalmacije so intervenirali pri finančnem ministru dr. Šuteju, da bi se trošarina prost sladkor za slajenje mošta sploh ne izdajal. Minister je izjavil, da sploh ni bilo sklenjeno izdajati trošarine prost sladkor. Letos se torej sladkor za slajenje mošta ne bo izdajal. To zahtevajo še vedno let dalmatinski vinogradniki.

— Ukinitve nekaterih vlakov na dolenskih železniških progah. Poročali smo že, da bo železniška uprava z 28. t. m. ukinila nekaj vlakov na dolenskih železniških progah, tako na progi Ljubljana—Novo mesto kakor tudi na progi Trebnje—Savinja. Ta ukinitve vlakov bo gotovo krale kakor tudi potnike neprijetno zadel, ker bo s tem zlasti zveza z Zagrebom zelo neprijetna in bo zahtevala za marsikoga precejšnjo zamudo časa oziroma daljšo odsotnost od poslovnega mesta, kar velja zlasti na progi Trebnje—Savinja. Na

tej progi ne bo, če se ukinejo gotovi vlaki, za mnoge potnike nobena prikladna zveza z Zagrebom. Naj železniška uprava upošteva želje in potrebe potujočega občinstva in odredbo o ukinitvi vlakov, če je že izdana preklicila, ali novi vozniki red tako uredi, da potujoče občinstvo ne bo prikrašeno na potrebnih zvezah omenjenih prog.

— Begunci iz Poljske na poti v Italijo. V tork ponoči je prispelo v Varaždin 6 avtomobilov s poljskimi begunci iz Krakova in Varšave. Med njimi so zdravniki, advokati, novinarji, inženjerji veleposelniki in industrijanci. Preko Zagreba so se odpeljali v Italijo. Na potovanju so se nad mesec dni in v našo državo so prispeli preko Rumunije.

— Pojasnilo. Na nekatere očitke, da vodstvo konjskih dirk na Krškem polju ni pripustilo k dirkam poročnika G. B. s kobilico Valencijo, pojasnjuje vodstvo konjskih dirk na Krškem polju prvič, da se poročnik G. B. za dirke v predpisanim roku sploh prijavil ni, drugič, da je Valencija od centralne kasaških društev diskvalificirana od vseh dirk v Jugoslaviji, in tretjič, pa tudi radi tega, ker se je G. B. kakor tudi G. P. proti pravilom udeležil dirk v Valencijo in Adamom v St. Jerneju med navadnimi netreniranimi kmetijskimi konji, baje samo radi tega, da sta odnesla prve nagrade. Tolklo v pojasnilo onim, ki se radi tega razburjajo.

— Opozorila Narodne banke o zamenjavi 50-dinarskih kovancev. Narodna banka opozarja, da je rok za zamenjavo starih 50-dinarskih kovancev kratak, skupno le pol leta, na kar je treba paziti, da ne bo kdo zamudil menjati denarja ob pravem času. Rok mine 16. februarja. Lastniki kovancev lahko zamenjajo denar pri vseh blaginjah Narodne banke ali pri državnih finančnih ustanovah.

— Začnena omejitve sprejemnih bolnikov v ljubljansko bolnišnico. Zaradi gradbeno-tehničnih del v času od sobote 28. t. m. do ponedeljka 6. novembra se sprejem bolnikov v tem času omeji na težko pokodovane in nevarno obolen, katerim je pomoč in oskrbovanje res neobhodno potrebno. Javnost se o tem obvešča v izogib nepotrebnim potnim stroškom in pritokom. Uprava Obče državne bolnice v Ljubljani.

— Predajna cena kvasa za vso državo. Finančni minister je določil uradno prodajno ceno kvasa za vso državo na 28 dinarjev za kilogram. V tej ceni je vračunana državna trošarina in skupni davek franko kupcuve postaja.

— Odbor Zveze kulturnih društev v Ljubljani javlja vsem svojim članom, da bo na občni zbor v nedeljo 5. novembra ob 9. v predavateljski dvorani Udruženja jugoslovenskih inženjerjev, Ljubljana, Kazino, Kongresni trg 1/II. nadstropje s dnevnim redom, ki je bil objavljen v okrožnici.

— Nemški premog in koks na Jugoslavijo. Med predlaskimi gospodarskimi pogajanji z nemško delegacijo v Beogradu je bilo tudi sprošeno vprašanje dobave premoga in koksa iz Nemčije za potrebe našega gospodarstva. Jugoslavija ima mnogo premalo lastnega premoga in koksa. Nemčija se je obvezala, da nam bo v letošnji štiri dobavila 380.000 ton premoga in 220.000 ton koksa. V primeri s lanskim letom je Nemčija povečala dobavo premoga Jugoslaviji na 220.000 ton, koksa pa za 118.000 ton.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestalno in deževno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 19, v Sarajevu, Splitu in Kumboru 17, v Zagrebu in Beogradu 15, na Visu in Rabu 14, v Mariboru 13,7, v Ljubljani 12,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 752,3, temperatura je znašala 5,8.

— Neorčje. V splošno bolnico je prišel 33letni žagar Alojz Lukšič, zaposlen na žagi v Kamniku nad Premerjem, ki mu je cirkularna odrezala prste na desni roki. — Krojaški pomočnik Franc Urbanija iz Go-

rice pri Moravah je padel s kolesa in se hudo potolkel po glavi. — Delavčeva žena Lenčka Ravnhar iz Sremelj je doma padla s kolesa in se potolčevala po glavi in po hrbtu. — Skladistišnik Anton Brč je padel na stavbi in se potolčeval po životu in dobi notranje poškodbe. — Delavko Magdalena Premakova iz Doba je včeraj na cesti povozil neki voznik. Premakovo so spravili v bolnico, ker je imela zlomljeno nogo. — Poselnik Vincenc Parovšek s Rebrji pri Šmarju je doma padel s lestve in si zlomil levo roko. — Mesarskega vajenca Karla Čebulja iz Kranja pa je potolčel stroj in mu zmečkal prste desne roke.

— Sloparski nabiralec darov. Po št. Vidu in okolici je obiskoval stranke mlad neznanec, ki je nabiral prostovoljne prispevke za novi Jegličev akademski dom. Nabiralec, ki se je vozil s kolesom, se je izdal za akademika, iskano pa se je, da gre za navadnega sloparja.

— Polkovnik Borivoj umrl. V Zenici je umrl uradni železarni ruski emigrant Aleksander Georgijevič Borivoj, bivši komandant slovečega kosaškega larskega polka. Imel je mnogo visokih odlikovanj in v Rusiji je zavzel visok položaj. V Jugoslaviji je živel zelo skromno, star je bil 64 let.

— 70 kg težkega soma ujeti. Izredno srečo je imel v tork na ribolovu kmet Mato Bezuž iz Makova na Hrvaškem. S čolnom se je vozil po Savi in lovil ribe. Kar je začutil kako ga nekaj s čolnom vred vleče po reki. Takoj je spoznal, da gre za veliko ribo. Na pomoč je poklical še dva ribiča in z združenimi močmi so privlekli čoln do brega. Tam so zagledali 2,15 m dolgega soma in ga potegnili iz vode. Som tehtal 70 kg in ribiči ga bodo proclali v Zagrebu.

— Iz vlaka je padla in se ubila. Tovarniška delavka iz Gor. Bukovja na Hrvaškem Ana Krivačić se je vracala v tork s popoldanskim vlakom domov in na postaji Večaji je padla iz vlaka. Pobilja se je tako, da je v bolnici čez nekaj ur umrla. — Zopet dve žrtvi alkohola. Obilica žganja bo zahtevala letos mnogo žrtv. V nedeljo se je premožni kmet Štepan Podunajec v Koprivnici napil žganja in v vinu, potem je pa doma padel v snojnice in se zadušil. Nenadno smrti je umrl v Koprivnici tudi 49letni kmet Martin Šiković. Tudi on je postal žrtev alkohola.

Iz Ljubljane

— Iz živi za mrtve. Na pokopališču pri Sv. Križu je zadnje dni izredno živahnje. Vse dan, od jutra do večera, prihajajo ljudje kramit grobove svojcev. K Sv. Križu vozijo tramvaj po vedno polni. Dobre kupčije delajo prodajalci belega peska, cvetja in sveč, zaposlitev pa so dobili naenkrat tudi priložnostni delavci in revni otroci, ki jih je na pokopališču mnogo in ki pomagajo ljudem popravljati grobove, donosati vodo ali opravičati druga dela. Ljudje hitijo tudi na druga pokopališča v okolici, v Dravje, na Vič, v St. Vid ali K. Sv. Juriju v Stožicah. Tudi ta pokopališča so prav tako lepo urejena kakor največje pri Sv. Križu.

— Iz slavni francoski pianist Alfred Cortot je bil učitelj bolgarske pianistke Zene Kovaceve. O njem sposobnosti ji je pred odhodom v domovino leta 1932. napisal te besede: »Od vsega arca vam želim v vaši lepi domovini najlepših uspehov, ki jih v polni meri zaslužite in najbolj bom srečen, ko mi boste poročali o srednjih sadovih svojega dela. Dajte pravi: »Nadmo sem srečen ob misli, da je domovina v polni meri priznala vaš talent in da vam bo vaše mesto na akademiji v Sofiji pripomoglo, da razvijate svojo muzikalno inteligenco in svoj okus v službi najlepših umetniških manifestacij.« Tako slavni Cortot svoji nekdanji učenici, ki bo jutri koncertirala v mali filharmonični dvorani. Izjavila bo naslednja dela klavirske literature: Mozart: Fantazija v c-molu, Beethoven: Sonata op. 78, Schumann: Karneval, Chopin: Nocturno, Impromptu, Cankov: Bolgarski motivi, Vladigerov: Valsek, De Falla: Ples. Opozarjamo na točni začetek ob 20. uri. Predpogodja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

— Skupni ogled razstave bolgarske knjige v Narodnem domu priredi banovinska ženska zveza pod vodstvom g. Pavla Hecvarjeve v soboto 28. t. m. ob 14.30. Vabimo naše ženske, da se tega skupnega ogleda, ki ga bodo spremljala pojasnila o bolgarski književnosti, udeležijo v čim večjem številu.

— Iz Pedagoško društvo v Ljubljani priredi v letošnjem šolskem letu otvoritveno predavanje v ponedeljek 30. t. m. Predaval bo g. univ. prof. dr. Karl Osvajl o temi: Da bo mlado pokolenje kal novega človeka. Predavanje se vrši ob 18. uri v mladeniški predavalnici na univerzi, pritičje, levo. Vsi, ki se zanimajo za boleča pedagoška vprašanja v naših težkih dneh — iskreno vabimo! Vstop prost! Odbor Pedagoškega društva.

— Iz Našla se je ženska zapetna ura. Dobi se Ravnikarjeva 15.

— Zimske perile KARNIČNIK Nebočnik.

— Iz Blago so ukradli. Te dni so stopili v trgovino Teokarović v Wolfovi ulici trije neznanec, dve ženski in mlajši, nekoliko grbat moški. Vsi trije so se jeli spretno sušiti okrog pulta in ogledovali bla-

NE ZAMUDITE prekrasne revijske operete z najslavnejšim pevskim parom na svetu:
JEANETTE MAC DONALD
in **EDDY NELSON**
Predstave ob 16., 19. in 21.15 uri.

ZALJUBLJENKA
Film v prelestnih naravnih barvah:
KINO UNION — Tel. 22-21

Samo še danes ob 16., 19. 21.
KINO MATICA
tel. 21-24

GUSAR LAFITTE FREDRIC MARCH
Režija: CECIL B. DE MILLE
Valefilm o drznem gusarskem življenju.

VRAŽJA DRUŽINA
Viktor Me Laglen, veliki in simpatični orjak, v napeti drami iz velenestnega podzemlja, kjer je doma siromaštvo, beda, strast in zločin!
KINO SLOGA — Tel. 27-30.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

go, ki so ga jim razkazovali prodajalci. Kmalu pa so odšli, ne da bi kaj kupili. En prodajalec je pozneje opazil, da je zmanjkalo s pulta 3 m manufakturnega blaga. Tatove so lovili po ulicah, toda brez uspeha.

— Iz Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« v Mostah pri Ljubljani uprizori drevi ob osemih v dvorani »Sokola« Moste-Selo (kinodvorana) dramo v treh dejanjih »Mirak«. V odmorih sodeluje tudi društveni pevski zbor. Vstopnice se dobe eno uro pred predstavo pri blagajni. 522-n.

— Iz Kraljeva organizacije JNS za Barje ima redni letni občni zbor v soboto 28. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni Ivana Vr-

bince, Peruzijeva ul., s običajnim dnevnim redom. Vse članstvo pozivamo, da se obnege zbora zanejalivo udeležijo.

— Iz Vlomja in tatvine. V tork ponoči je bilo vlomljeno v trafiko na Poljanah cesti 22 je nekdo vdrl v kuhinjo gostilničarke Marije Bučarjeve in ji odnesel več škafel cigaret ter za okrog 1000 din drobiža. Iz stanovanja Vinka Oblaka v Rožni dolini je tat odnesel kratek zimski suknjič, vreden okrog 400 din, Rudolfa Vidmarja pa je nekdo ukradel iz stanovanja na Tyrševi cesti 1000 din vreden, temnost moški svrtnik.

Tramvajski promet med prazniki mrtvih

Od nedelje do petka bo vozni red cestne železnice močno izpremenjen

Ljubljana, 26. oktobra. Tramvajski promet bo pomnožen zaradi obiska pokopališč od nedelje 29. t. m. pa do vključne petka 3. novembra tako, da bomo skoraj z vseh strani Ljubljane vse dni lahko prišli na pokopališče Sv. Križa brez prestopanja.

V nedeljo 29. t. m. bodo vse dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu in tudi vsi vozovi s Rakovnika naravnost k Sv. Križu. Popoldne bodo vsi vozovi vozili tudi iz Viča k Sv. Križu, a za St. Vid bomo vstopali pri postji, seveda le popoldne. Ta dan bo v prometu 36 voz in 6 prikolic.

V ponedeljek 30. oktobra bodo vse dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu, na ostalih progah pa po obstoječem voznem redu. V prometu bo 28 voz in 6 prikolic.

V tork 31. oktobra bodo vse dan vsi vozovi vozili iz Most in s Rakovnika k Sv. Križu, sentskiška proga pa med postjo in St. Vidom, a popoldne bo tudi iz Viča vsak voz peljal k Sv. Križu in nazaj, da bo ta dan v prometu 36 voz in 6 prikolic.

Na vseh svetih dan bo ves dan promet do skrajnosti pomnožen. S končnih postaj Vič, Rakovnik in St. Vid bodo vsi vozovi direktno vozili k Sv. Križu, iz Most pa s prestopanjem na Hrvaškem trgu. Za ta dan sta vpeljani tudi dve krošni progi. Krošna proga št. 2 bo vozila od Sv. Križa mimo kolodvora in pošte ter magistrata po Poljanah nazaj čez Hrvaški trg k Sv. Križu, a krošna proga št. 5 bo vozila od Sv. Križa čez Hrvaški trg mimo magistrata in pošte ter kolodvora nazaj k Sv. Križu. Ponavljamo, da se bomo na praznik Vseh svetih lahko vozili k Sv. Križu naravnost s Rakovnika, Viča, St. Vida in

nazaj, a pri vožnji iz Most bomo morali prestopati na Hrvaškem trgu. V prometu bo ta dan 46 voz in 6 prikolic in zato prosimo občinstvo, da zaradi hitrejšje odpreme voz od Sv. Križa vstopa samo v direktno vozove, da bodo odpadla vsa zamudna in nepotrebna prestopanja. Pri vstopanju in izstopanju pri Sv. Križu naj ljudje pazijo, da vstopajo na prostorihi, ki so označeni za vstopanje, izstopajo pa samo na prostorihi za izstopanje, ki so tudi tako označeni. Posebno pa tudi prosimo, naj nihče ne stoji na stopnicah, ker bo policija strogo pazila na obsejanje na tramvaj in vsak prestopalec takoj kaznovala.

Na Vseh svetih dan, v četrtek 2. novembra bodo direktno k Sv. Križu vozili vsi vozovi iz Most in s Rakovnika ter nazaj ves dan, v Viča naravnost k Sv. Križu in nazaj pa samo popoldne. Šentviška proga bo vozila do pošte in nazaj. V prometu bo ta dan 36 voz in 6 prikolic.

V petek 3. novembra bodo vse dan vozili vsi vozovi iz Most k Sv. Križu, na ostalih progah pa po obstoječem voznem redu. Skupaj bo ta dan v prometu 28 voz in 6 prikolic.

Da se bo promet čim hitreje razvijal in ne bo zaradi napačnega vstopanja in izstopanja ter nepotrebnega prestopanja kakih zamud, zlasti pa zaradi pritiskanja na vozove in obsejanje nanje celo kakih nesreč, naj občinstvo mirno čaka na prave vozove in se ne gneti s silo vanje. Zato naj pa ljudje zlasti na praznik Vseh svetih odidejo od doma o pravem času, predvsem naj pa pazijo na napise in pojasnila ter navodila policije in uslužbenecv električne cestne železnice.

Iz Šoštanj

— Tragična smrt rudarja v rovu. V tork popoldne je v rovu velenjskega rudnika omahnil v smrt 50letni rudar Martin Polenk iz Šaleka. Zgodilo se je z njim kakor že z mnogimi prebivalci širnega revirja: gzturaj je odšel zdrav na delo, čez nekaj ur pa so mrtvega prinesli na svetlo. Le da njega ni zasul premog. V rovu ga je ubil električni tok. Polenk je bil zaposlen pri Korfmanovem sekalnem stroju, ki je pod vodstvom njegovih rok bdel po skladih premoga in ga razsekaval v plošče. Tudi v tork popoldne mu je stroj pokorno sledil; skupaj z rudarjem Kumrom je končaval osemurni delovnik. Okrog enajstih pa je v stroju naenkrat na stal defekt, kratak stik — tok je planil v ročaje, od tam pa v Polenka. Silnost elektrike ga je tresla ob tla in ga pri prili ubila. Njegovega tovariša Kumra, ki je držal za kabel, je vrglo nekaj metrov stran. Njemu se razen kratkega onemajenja ni ničesar hudega zgodilo. Na Kumrovo klicanje so prihiteli rudarji iz bližnjega rova. Le s težavo so s lesenimi hodi odstranili ročaje iz Polenkovih rok. Vse trud zdravniška, da bi ponesrečenca obudil k življenju, je bil zaman. Zgarnato telo rudarja je takoj klonilo pred neznanisko močjo elektrike. Tragična Polenkova smrt je napravila med rudarji in ostalim prebivalstvom globok vtis. Pokojnik je bil smat kot vreden delavec in skrben

družinski oče. Potrebno je, da merodajna oblastva takoj pokrenejo temeljito preiskavo in ugotovijo, kje in zakaj je nastal defekt v stroju.

— Šahovski klub je otvoril jesensko in zimsko sezono. V kratkem se začne splošni klubov turnir. Šahovski večeri se vršijo ob sredah zvečer pri Cerovski.

— Šolska vest. Iz Ravn k Sv. Marku niše Ptuj je premeščena učiteljica Valerija Koprive.

Iz Celja

— V prošlavo osvoboditve Jadrana bodo priredili podmladkari in krajevni odbor Jadranske straže v Celju v soboto 28. t. m. ob 20. slavnostno akademijo v celjskem gledališču. Koncertne točke, telovadne nastope in simbolično sliko Anice Černejeve »Pravilico o morju« bodo izvajali člani podmladnikov celjskih šol. Nastopili bodo tudi harmonikarji savoda šolskih sester. Nekaj koncertnih točk in spremljavo bo oskrbelo vojaška godba pod vodstvom kapelnika g. Fabjanovića. Akademijo bo zaključila šiva slika narodnih noš »Jugoslavija« z narodno himno. Vsa narodna javnost je vabljena, da se udeleži slavnostne akademije.

— Umrl št. v tork v celjski bolnici 65letna dninarjeva žena Marija Hojnič kova iz Zaloga pri Dramljah in kočarjeva žena Marija Polavdrova iz Zabukove pri Grižah.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so počastili spomin najine drage blagopokojne mame, gospe

Olge Balon rojene Lipold

in jo spremili na njeni zadnji poti 21. oktobra 1939 k njenemu večnemu počitku, vsem, ki so poklonili cvetje na njen grob, društvu Nanos-Jadran za ganljivo pesem, preč. gospodu župniku p. Valerijanu Landergotu, gospodu Viktorju Grčarju, gospe ravnateljici Antoniji Stupci in našemu sosedu gospodu Jakobu Visočniku za tople besede v njen spomin in vsem, ki so nama izrazili svoje sočasje. Ganjena izrekava pristrčno zahvalo deputaciji moziškega Sokola, ki je prinesel na njeno zadnjo pot svoj prapor, ki mu je ob razvitu pred pol stoletjem v pomladi svojega življenja pripela spominski trak.

MARIBOR oktobra 1939.

Ivanka in Franjo Lipold

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne primamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.

OGLASUJ v mali oglasnik »Slov. Narod«

Sveže najfinije svervečko

ribje olje
iz lekarn
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
priporoča bledim in slabotnim osebam

KLIŠEJE
v različnih
velikostih
JUGOGRAFIKA
v Ljubljani

DOPISI

25 LETNA INTELIGENTNA
LEPA VDOVA
s detetom, izvrstna gospodinja,
tise plemenitost, trosnega in
naobraznega moča, stalne na-
močnega. Ponudbe pod »Do-
ber očiak«.

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.
NAMEZNA JABOLKA
gospodarska ter za prešo, kupujem po najvišji ceni. Ponudbe na poštni predal št. 1, Maribor. 3045

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.
BRIVSKEGA POMOČNIKA
IN FRIZERKO
samostojno moč, tudi za trajno, sprejme 6. novembra OTON HEIMGARTNER, Slov. Bistrica. 3038

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din.
OREHOVA JEDECA
sortiran trden med, med v se-
vju in medicio kupite najbolj-
MEDARNI Ljubljana, Židov-
ska ul. 6. 46. T.

ZAKLANE PURANE.
kokoške, mastne, omoti po 10
kg Din 130.—; 1. jedra 10 kg
Din 180; suho bosanske češnje
1. a. zaboj 10 kg Din 58.—, vreča
50 kg Din 210.—, franko pod-
voz razpošilja G. Drechsler—
Tuzla. 3051

KAPITAL

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— Din

BANCNI KOM. ZAVOD MARIBOR

Aleksandrova cesta 40 —
kupi takoj in plača najbolje:
hranilne knjižice bank
in hranilnic
vrednostne papirje:
3% obveznice, bone, srečke,
delnice itd., valute vseh držav.
Prodaja srečk državne razredne
loterije. 80. M.

MALI OGLASI

Slovenskem Narodu.
Imajo
sigurno uspehi!

Zaloge hrane v človeškem telesu

Kaj pravi o njih češki učenjak, dekan medicinske fakultete na Karlovi univerzi, dr. Laufberger

Zdaj, ko se toliko govori o zalogah živil in o prehrani, bo marsikoga zanimalo, kaj pravi o tem znani češki fiziolog, profesor medicinske fakultete Karlove univerze in njen letošnji dekan dr. Laufberger. Odgovoril je na nekatera vprašanja glede človeškega telesa in njegove odpornosti, zlasti pa glede tako imenovane telesne shrambe, kjer ima telo shranjene rezerve snovi za slabe čase.

Na vprašanje, kakšne zaloge si more človek prehraniti v svojem telesu, je dr. Laufberger odgovoril:

Sesavci si lahko napravijo zaloge, kakor nam kažejo živali, ki pozimi spe, pa tudi kače. Človek nima teh lastnosti, toda tudi on dela rezerve. Ne spravlja jih v nekakšno telesno shrambo, kakor jo poznajo gospodinjice, temveč izdeluje ob preobliki hrane rezervno ali luksuzno tkivo, ki se udeležuje izmenjave snovi. Če dobiva telo manj hrane, se to tkivo skrči in tako deluje skoraj kakor shramba.

Kako dolgo se te zaloge drže?

To je odvisno od vrste snovi. Tako rezervo nima telo skoraj nobenih zalog kislin in se kaj kmalu zadušil, če ne vdiha kisla obsegačega zraka. Tudi brez vode ne zdrži dolgo. To sta snovi, ki jih je na zemlji v izobilju in zato se menda telo ni prilagodilo njunemu pomanjkanju. Druga živila lahko razdelimo v dve skupini: v prvi so pogonske snovi, ki dobavljajo energijo za dobavljanje mišic, zlasti v raznih organov, v drugi pa posebne snovi, ki jih potrebujemo manj, pa so vendar našemu organizmu neobhodno potrebne.

Pogonska snov v človeškem telesu so ogljikovodiki, vsebovani v moki, sadju, sladkorju, krompirju itd. Ogljikovodiki so benčni naših mišic. Njihove zaloge so pa neznatne, tako da zadostujejo komaj za en dan. Vsako telo sprejema več ogljikovodikov, nego jih potrebuje in potem se izpreminja v maščobo, iz katere se dela maščobno tkivo. To je isti proces kakor

pri živinskem salu. Če ne dobiva telo ogljikovodikov, živi od zalog maščobe, ki jo praviloma izpreminja nazaj v ogljikovodike. Maščoba je torej rezervna pogonska snov. Iz tega teoretičnega vidika gledano bi človeško telo maščob sploh ne potrebovalo. Toda potrebna mu je zaradi svojih posebnih nalog.

S tem prehajamo k snovem, potrebnim za moč človeškega telesa. Razdelimo jih lahko v tri skupine: mineralne soli, aminove kisline in vitamini. O zalogah mineralnih snovi, recimo železa, bi nam lahko povedal marsikaj zanimivega, toda praktično ne prihajajo mineralne snovi v poštev, ker se nam njihovega pomanjkanja ni treba bati. Temeljne važnosti so neobhodno potrebne aminove kisline, vsebovane v beljakovinah kakor so meso, jajca, mleko, sir in podobno. Zdi se nam, da imamo deset neobhodno potrebnih podgan. Človek ima približno podobne potrebe kakor podgana. Aminove kisline uživamo praktično samo v beljakovinah.

Kakšna so naša skladišča vitaminov?

V zvezi vitaminov, za katere se široka javnost že dolgo po pravici zanima, igrajo zaloge pomembno vlogo in prav ta vidik nam omogoča pravilno razumevanje pomena vitaminov v hrani. Znano je, da nastajajo ob pomanjkanju vitaminov bolezni, zlasti avitaminoze. Vitaminov poznamo zdaj okrog 20 in tudi avitaminov je mnogo. Jasno je, da bo primer, če sta izpostavljena pomanjkanju vitaminov dva človeka, od katerih eden nima zalog vitaminov, drugi pa mnogo, zaloge tisti, ki zalog nima. Zato je važno, da poznamo vitaminske zaloge in sposobnost telesa delati jih. Razmere so tudi tu komplicirane in za vsak vitamin drugačne. Tako recimo znani vitamin C, ki povzroča njegovo pomanjkanje v telesu srbečico, ne more biti v našem organizmu nakupčen v večjih zalogah. To spoznamo kaj lahko. Če dobi

človek preveliko dozo vitamina C, ga izloča z močjo. Pač se pa ta vitamin drži v telesu vedno v zadostni množini.

Skladišče vitamina C vzdržijo več mesecev, kajti šele potem se pojavi srbečica. Presojanje vitaminskih skladišč je težko vprašanje, kajti poleg njihove količine v telesu, odloča tudi njihova poraba, torej zelo izpremenljivi činitelji. Razen tega težko ugotovimo, koliko vitaminov prihaja s hrano v naše telo. Vitaminov skupne B bo vedno dovolj. Zelo važni so vitamini, raztopljeni v maščobi. Ker se v maščobi raztopijo, jih zahajamo tudi v živalski masti. Zdi se učenjaki mnenja, da so bile bolezni, ki so jih razlagali med svetovno vojno kot posledico pomanjkanja maščobe v človeškem telesu, avitaminoze.

Za človeka so važni trije v maščobah raztopljeni vitamini: A, B in F. Pomanjkanje vitamina A se kaže v boleznih oči, v kurji slepoti, pa tudi v razkroju očesnega tkiva. Vitamin A je najbogatejši vsebovan v maslu, pojavlja se pa tudi v ribjem olju. V jetrih ima svoje tipično skladišče, kjer ga je okrog 3 mgr, kar zadostuje za več mesecev. Lahko ga dopolnimo z njegovim provitaminom, karotenom, ki ga nahajamo v korenju. Prav tako važne so pa tudi nekatere nenasičene maščobne kisline kakor sta linolova in linolenska kislina, zvali tudi vitamin F. O vitaminu D, o tem sredstvu proti angleški bolezni, se že mnogo pisalo. Ker se izločuje s tovarništvom, si ga lahko preskrbimo. Ali so ta dognanja praktičnega pomena?

Zdaj je fiziologija prehrane že zelo napredovala. Zlasti lahko vitamine izdelujemo tudi v znatnih količinah sintetično. V drugi vrsti pa dobro poznamo začetne znake, tako da ne more priti do tipičnih in akutnih avitaminov. Z umetno pripravo vitaminov in njih dodatkov v hrani vprašanje vitaminov povsem obvladamo tudi v širšem merilu in zato smo lahko v tem pogledu brez strahu.

do, da mu ni treba požirati. Pri požiranju se namreč ustavi reflektorčno dihanje in otrok bi se lahko zadušil. Skozi vse leto je treba nedonošenega otroka hraniti zelo previdno, da ne nastanejo v prebavi niti najmanjše motnje. V slabem telesu prežgadarjenega otroka je toplotno gospodarstvo, krvni obtok in dihanje še tako labilno, da grozi ob prehrani s krvavim mlekom vedno nevarnost črevesnih motenj. Matere nedonošenih otrok imajo navadno malo mleka in to zopet pomeni nevarnost za dojenčke. Navzlic temu je pa treba prežgadarjenega otroka brezpogojno hraniti s človeškim mlekom. Moderna tehnika dojenja zna zvišati izločenje materinega mleka na zadostno količino. Šele če se to ne posreči lastni materi, se lahko uporablja sterilizirano mleko drugih mater. Pri nedonošenih dojenčkih je prehrana s čistim materinim mlekom najvažnejša. Dokler so ohranili nedonošene otroke z mešanim človeškim in kravjim mlekom, jih je umiralo petkrat več kakor zdaj.

Kranjski akademiki so zborovali Jugoslovansko akademsko društvo v Kranju stopa v peto leto svojega obstoja

Kranj, 24. oktobra

Potrebno se nam zdi, da v času, ko se pričena doba obnih zborov najrazličnejših društev, poročamo tudi o zborovanju kranjskih akademikov, združenih v Jug. akad. društvu, ki mu naše časopisje ni posvetilo zaslužene pozornosti. Dobro je, da to omenimo, saj bodo priobčevali dnevniki obširna poročila o zborovanjih društev, ki se zdaleka ne morejo ponasati s takim napredkom in delavnostjo kakor prav to akademsko društvo. Predvsem je potrebno omeniti zborovanje kranjskih akademikov zaradi odličnih in že splošno znanih ljudsko-prosvetnih ustanov, ki imajo svoj izvor v Akademskem društvu in ki jih to društvo vzdržuje in vodi v korist splošnosti. To je v prvi vrsti Ljudska univerza in Studijska knjižnica.

V lepo urejenem društvenem lokalu, ki ga je dala na razpolago akademikom Zdruga državnih namestencev, so se zbrali pred kratkim številni člani mladega agilnega društva, da pregledajo delo v pretekli dobi in da si začrtajo smernice bodočega dela. Prostor nam ne dopušta, da bi poročali o vseh referatih izbrpno. Sicer pa nam bo že površen pregled v dovolj jasni luči prikazal delovanje društva, ki stopa v peto leto svojega obstoja. V vsej tej dobi je društvo strogo ločilo svoje interno delo od dela za javnost. V interno delovanje spada skrb za redno obveščanje članstva o stvarih, ki se tičejo študija o novicah z univerze, nadalje se nudi članstvu številno časopisje, prireajo se posebne poučne, pa tudi zabavne ekskurzije, uredila se je znanstvena knjižnica, s strani društva dobijo potrebni člani podpore in končno naj omenimo, da je društvo tudi član Protituberkulozne lige in da skrbi vsako leto za vsaj enkratni zdravniški pregled vsega članstva na tujaknjem dispanserju. Tako vzdržuje društvo samostojno članstvo s knjižnico, z revijami, predavanji itd., jih gmotno podpira in vodi evidenco tudi o zdravju svojega članstva. Z vsem tem se že marsikatero društvo zadovoljuje. Toda dasi zahteva skrb za članstvo že precej časa, se člani dobro zavedajo tudi potrebe stika z ljudstvom in mogoče so na tem polju celo

bolj aktivni. O tem nam priča posebno Ljudska univerza, ki je danes ena najbolj agilnih v Sloveniji kljub temu da ne uživa nikakih podpor s strani naših oblasti, ampak se vzdržuje izključno iz sredstev društva. Toda ne samo Ljudska univerza, tudi Studijska knjižnica je namenjena javnosti, in ima v njej vsakdo na razpolago brezplačno 40 najrazličnejših domačih in tujih revij, kulturne, socialne, ekonomske, zdravstvene vsebine. Dobe se pa tudi v vsem poljudne ilustrirane revije. V tem delu je prav Akademsko društvo prekinilo z žalostno dobo, ko v Kranju ni bilo umetniških razstav. Če se vprašamo, kdo ima za sluge za odlične recitacijske večere naših pesnikov ali pa za umetniške razstave ali pa za spominke večere na čast umirlih zasluznih mož, je treba zopet priznati, da so bili to mladi agili delavci-studentje, ki se niso strašili stroškov in nudili javnosti za čim manjši denar res visoko stoječe kulturne prireditve.

Omogočiti vsakemu posamezniku obisk se tako odlične kulturne prireditve, to je geslo te mladine, ki je ne glede na svoje svetovno prepričanje dokazala, da se da kljub najrazličnejšim pogledom na svet delati združeno v dobrobit splošnosti. Toda za vse to je naletela na mladina pri govorih krogih na odpor in nevoljnost, ki pa je mlade kulturne delavce le še bolj potrdil v pravilnosti njih teženj. Nas navdušuje delovanje te mladine, ki si je pridobila priznanje s strani javnosti in naših priznanih kulturnih delavcev. Članov JAD pa ne skrbi reševanje iz denarnih zadržev, saj so pripravljani žrtvovati vse in so že dosedaj z lastnim delom zmanjševali stroške, samo da se nadaljuje započeto delo. Oni bodo nadaljevali z delom in pripravi, da bo to delo podprto tudi z ene strani, odkoder so bili do sedaj zapostavljeni.

Vse zborovanje je izvenlo v krepki volji, da se vse društvene ustanove izboljšajo in da se zadosti splošnosti in ne mogoče v strahu, da bi započeto delo zaradi nerazumevanja gotovih krogov bilo ogroženo v obstoju. Krepka volja delovnega kluba z novoizvoljenim odborom na čelu je poročila, da se bodo želje mladih uresničile.

Rintelen se je ponudil Angliji

Stotnik von Rintelen je bil med svetovno vojno šef nemške vojnške službe v Ameriki. Iz Londona poročajo, da je vložil prošnjo za sprejem v angleško vojsko. Posebna sodišča imajo v evidenci vse tuj-

ce v Angliji. Tako se je moral pri takem sodišču pred dnevi glasiti tudi von Rintelen, ki je prišel iz Belgije v London. Sodniku je izjavil, da je bil aretiran dne 13. avgusta l. 1915 v angleškem kopališču Rams gate na povelje admiralja Reginalda Halla, ki je bil tedaj šef angleške protispišonažne pomorske službe. L. 1934 je von Rintelen odločil nemško državljanstvo in se je naselil v Belgiji. Narodnosocialistični voditelji so mu ponujali službo nemškega po-

slanika v Londonu, a von Rintelen je ponudbo odklonil, ker se ni strinjal z novo nemško ideologijo, v kolikor sovraži in preganja žide. Sredi avgusta, je izjavil von Rintelen pred sodiščem v Londonu, sem obvestil francosko in angleško vlado, da se je Nemčija, po zanesljivih informacijah, ki sem jih dobil iz Berlina, odločila za vojno. Ker sem dobil od angleškega vojnega ministrstva ugoden odgovor, sem prišel v London. Pripravljen sem sprejeti kakršnokoli mesto v angleški vojski.

Žepna ura

Malokdo se zaveda, da so žepne ali zapestne ure mala čudesa precizne mehanike. Dobra žepna ura ima 150 sestavnih delov, preciznejša celo 175. Za njihovo izdelavo je potrebnih nad 1600 delovnih ur in stroji, v katerih se izdelujejo, morajo biti z mikroskopi naravnani na preciznost tisočinke milimetra.

Večina sestavnih delov je iz zlatine, v kateri prevladuje nikelj, ostali deli pa so iz jekla. Drobni vijaki, ki vežejo posamezne sestavne dele, morajo biti posebno precizno izdelani. Nekateri so tako majhni, da jih gre do 10.000 v naprtnik. Ko je žepna ura sestavljena, pride v preizkuševalnico, kjer ostane navadno tri tedne. V preizkuševalnici so zaposlene samo ženske in učiti se morajo tri leta, preden dobe delo. To so tudi najboljše plačane moči v vsej tovarni. Njihovo delo sicer zdaj znatno olajšujejo najmodernejši stroji, toda najfinjša dela morajo le opraviti človeške roke.

RAZTRESENOST

— Gospod profesor, postali ste oče lepega dečka.
— Res? Takoj pojdite to povedat moji ženi.

Hemeroidi so ozdravljivi

Najpogostejši so notranji hemeroidi — Hemeroidi so posledica neredne stolice

Neizkušene ljudi pogosto presenetijo težkoce v črevesju, bolečine, izstriski, vnetje in krvavitve. Te pojave imenujemo navadno hemeroidi, razširjenje žil ali »zlata žila«, kakor pravi ljudstvo. Že ta ljudski naziv priča o razširjenosti te bolezni. Razločujemo zunanje in notranje hemeroidi. Zunanji se pojavljajo kot mehke bulice, ki postanejo večje in boleče, če se vnamemo. Manjša vnetja se zacelijo sama, ob večjih, bolečih in krvavečih vnetjih se je pa treba obrniti na zdravnika. Notranji hemeroidi so najpogostejši. Spoznamo jih po nenadnih krvavitvah, bolečinah in nabuhlosti žile. Nabuhlosti so včasih zelo velike, trde in zelo boleče.

Hemeroidi so posledica neredne stolice napenjanja in draženja debelega črevesja. Polipi, ki se lahko razvijejo iz hemeroidov, so ugodno polje za raka. Ker je torej ta bolezen ne samo neprimerna, temveč tudi nevarna, jo je treba zdraviti. Medicina je že tako napredovala, da so ozdravljivi tudi hemeroidi. Ljudi zanima, kako ta bolezen nastane. Vzroki so lahko različni, bodisi prirojeno rodninsko nagnjenje, slaba prebava, zlasti telesno zaprtje, žlečodene motnje ob nezmerni jedi in pitju, nosečnost, boleznij eter itd. Tudi poklic, ki zahtevajo mnogo sedenja, so pogosto krivi, da dobe

ljudje hemeroidi. Toda hemeroidi imajo tudi ljudje, ki se mnogo gibljejo. Bolezen se pojavi zlasti v poznejših letih, ko se tudi tako poslabša, da je treba iskati zdravniške pomoči.

Krvavitve in motnje pri stolici navadno izginejo, če uredimo prehrano in način življenja. Bolnik se mora izogibljati kislih in ostrih jedi, alkoholnih pijač, črne kave in težkega mesa, mora pa tudi paziti, da ima redno prebavo in stolicu. Zaprtje mora lečiti z odvajalnimi sredstvi recimo s parafinom, oljnim ali ricinovim oljem, agaragorom itd. Čistoča se vzdržuje s toplimi kopelmi. Pri težjih obolenjih se priporoča umivanje s hladno vodo. Često se predpisujejo kot zdravilo razne svečke.

Če ta sredstva ne pomagajo in se nabuhlost širi in če krvavitve ne nehaljo, se priporoča bodisi operacija ali udobnejša sklerozirajoča injekcija. Injekcija je priporočljiva pri notranjih hemeroidih in pogostih krvavitvah. Injekcija je brez bolečin in ne dotakne se nabuhlosti same, temveč tkiva nad njo. Za popolno ozdravljenje jih je treba kvečjemu dvanaest, večkrat pa zadostujeta že 2 ali 3. Po injekciji bolnik dobre pol ure počiva, potem pa lahko zopet hodi in opravi svoje delo. Hemeroidi kmalu izginejo.

Tolovaj Hace se še vedno skriva

Zdaj se je najbrž umaknil iz ljubljanske okolice v kak večji industrijski kraj

Ljubljana, 26. oktobra
Ljubljanska policija je zadnje dni prijela že več Hacetovih pajdašev, le on sam se še vedno spretno umika roki pravice. Vse kaže, da se je prav do zadnjega mudil v okolici Ljubljane in sicer najraje v severozahodnem delu mesta. V šiški so ga večkrat srečali, ko pa je spoznal, da bi mu utegnili postati brezbriznost usodna, je prihajal samo skrivaj na stavbe, kjer je izraževal delavce, med katerimi je imel znanost, o tem in onem in jim dajal tudi za pijačo. Na neki stavbi za Bežigradom se je pojavil večkrat zaporedoma, kasneje pa se je umaknil v Dravljico in Podutiku, kjer je imel ali še ima neke v bližini zanesljivega zaupnika in tudi svoje skrivališče in prenočišče. V gostilno v

Podutiku je zahajal dobra dva tedna in ga ni nihče motil. Tja so prihajali izprehajalci, ki pa so se zlagali le od časa do časa dočim je bil Haca nekaj časa gost sleherni dan, dokler ni opazil med gosti takih, o katerih se mu je zdelo, da ga poznajo. Potem ni več vprisel v gostilno, nabiralci gob po gozdovih okrog Podutika pa pripovedujejo, da so ga še večkrat srečali. Ker se je Haca čisto pojavil tudi na Viču, je zelo verjetno, da je prihajal tja iz Podutika, ni pa tudi izključeno, da je menjaval skrivališče in se včasih mudil tudi kje pri Brezovici.

Tolovaj Anton Haca se lahko pohvali, da ima zveste pajdaše in prijatelje. Nedvomno je bila nedotaknjena prilika, da ga bi ta ali oni izdal, pa se to ni zgodilo.

Prehrana nedonošenih otrok

Nekateri nemški strokovnjaki so prepričani, da prežgadarjeni otroci pozneje dohitijo svoje telesno in duševno zaostalost in zato je treba storiti vse, da jih ohranimo pri življenju. Pretežna večina nedonošenih otrok prihaja na svet mrtva ali pa slabotna. Nekaj takih izgub se pa da preprečiti že pred porodi, če posvečamo dovolj pozornosti nosečim ženam. Noseče matere z bolnimi ledvicami morajo dobiti hrano brez beljakovin in soli. Drugim se priporoča na vitaminih in hormoni bogata dieta. Najvažnejše za žene nagnjene k preranim porodom je pa, da se v zadnjih tednih nosečnosti telesno čim bolj pazi.

Glavna zahteva skrbi za nedonošenega otroka v prvih tednih življenja je umetna toplota. Tudi najmanjši prehlad mu lahko postane usoden. Krmiti ga je treba s son-

Havel je molče potegnil iz žepa sto faraov in mu jih dal.

— Hvala vam, toda sam sem dobro informiran, — je dejal čez nekaj časa, — nikar ne hodite več k meni, ker ne morem jamčiti za nobeno nesrečo.

Toda delavec v modri bluzi ni sprejel denarja. Poslovil se je. Spodaj je dobil tudi spremstvo in kmalu je izginil na motociklu med gozdovi v dolini.

★

Mož v modri bluzi ni bil zadovoljen s tem, kar je videl.

Stal je nekaj časa na koncu gozda z ustavljenim motociklom in zrl s sivimi, nepremičnimi očmi po pokrajini.

Jastrebi pogled. Značilen za Herberta Kauma. Razmišljal je.

Ničesar ni povedal, česar bi Havel ne bil vedel. Ali pa vsaj to, kar je domneval, da mora vedeti. Same brezpomembne vesti. Toda to je bila kretanja, s katero naj bi bil Havel presenetil, pri tem pa spoznal varnostne in bojne naprave Krone. Oziral se je na vse strani kakor škrljanček, opazoval je vsako znamenje, ki je kazalo njegovemu izurjenemu očesu na točna dejstva, vendar pa ni bil zadovoljen. Vloga je bila nedvomno težja, nego je pričakoval in poročila od tod niso bila preveč pretirana.

Tako je stal najmanj dvajset minut nepremično in otopel. Razmišljal je. Počasi in delovno, toda pot njegove misli je bila sistematična in ekonomična, kakor klitje rastline. Čelo se mu je počasi gubčilo in lesk oči je ugašal.

— Bomo videli, — je zamrmral, ko se je zdramil iz zamišljenosti in znova sedel na motocikel.

Lev Vladika:

MOŽ, KI JE UGASNIL SOLNCE

FANTASTIČEN ROMAN

Rdeča ptica — njegovo akrobatsko letalo — ga je prineslo prav do kraja pod robom gozda Češkomoravske planote.

Istega dne ob devetih (preračunano na čas 20. stoletja) se je peljal po gorški cesti z motociklom delavec v modri delovni obleki. Gozdovi Češkomoravske planote so bili še v tistih časih prav tako lepi in zasajeni kakor v 20. stoletju. Ceste so bile svedra boljše.

Zavil je po vozni poti, dokler ni prispel do ograjene zemljišča.

Pot na zasebni svet prepovedana! Smrtno nevarno!

Navidezni mir — strašen in strahoten. Nos je žgegal smrad po sežigališču. Mož na motociklu je obstal pri vratih in zahupal večkrat proti gradu.

To je bilo odveč. Oči stolpčica so ga bile že davno opazile. Zvočnik je zajčal:

— Kaj bi radi?

— Mož na motociklu je tudi potegnil iz žepa majhen zvočnik in si ga nastavil na usta.

— Govoril bi rad z doktorjem Havlom.

11

— Kdo ste?
— Delovodja tvrde Malata tam doli iz mesta.
— Kaj hočete od Havla?

— Nujna tajna obvestila.

— Gospod Havel se zahvaljuje toda sprejeti ne more nikogar.

— Gre za njegovo življenje.

— Zanj gre že štirinajst dni.

— Tajna trinidesetletnica, je razpisala na njegovo glavo milijon faraov nagrade.

— To vemo.

— Važni izumi so bili kupljeni.

— Počakajte trenutek.

Šele tedaj je smatral v stolpu službujoči Paulus za potrebno, sporazumeti se s Havlom. Obvestil ga je telefonično o tem razgovoru in šele potem sta stopila dva moža iz gradu, da bi privedla moža z motociklom pred vrata poslopja.

Steklena streha se je odprla in zopet zaprla za njimi.

Pred Havlom je mož z motociklom iztresel zalogo svojih novic. Povedal je, da je trinidesetletnica dobila deset tisoč mož, da so se že mnogi prijavili in da je bilo kupljeno mnogo izumov, ki naj bi pospešili Havlovo aretacijo. Toda njihove podrobnosti so še tajne.

— Kako ste pa vse to zvedeli?

— Moj brat je v službi Konzorcija.

— Čemu ste prišli izdat mi to?

— Ker mi vai sovražimo vojno kakor vi. Vemo dobro, kaj prinaša s seboj, gospodarsko krizo, ki pride, in zato hočemo preprečiti brezglavo pobijanje ljudi. Na sedemdeset odstotkov ljudi se lahko zanesete, da bodo vedno na vaši strani.